

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobce: **J. Z.**, zast. Mgr. Alešem Hanákem, advokátem, se sídlem Pacov, Hronova 1078, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 5. 10. 2005, č. j. 2 Cad 160/2004 – 70,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 5. 10. 2005, č. j. 2 Cad 160/2004 – 70, **se z r u š u j e** a věc **se mu v r a c í** k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích, ze dne 5. 10. 2005, č. j. 2 Cad 160/2004 – 70, kterým byla zamítnuta jeho žaloba směřující proti rozhodnutí žalované ze dne 19. 10. 2004, č. 490 809 173, jímž byla zamítnuta žádost o starobní důchod důvodu nesplnění podmínek vymezených v ustanoveních § 29 a § 74 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, (dále je „zákon o důchodovém pojištění“) s odůvodněním, že mu nevznikl nárok na mimořádný hornický důchod, neboť nárok na starobní důchod má pojištěnec, který dosáhl věku 55 let a získal nejméně 10 let ve vybraném zaměstnání. Z potřebné doby 10 let pojištění získal stěžovatel ve zvláště preferované kategorii pouze 5 roků a 59 dní pojištění.

Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel včasnou žalobu, v níž zejména uváděl, že dne 9. 8. 2004 dosáhl věku 55 let a má za to, že má nárok na poskytnutí starobního důchodu, neboť důchodového pojištění byl účasten více než 39 let a z toho 12 let pracoval v uranových dolech. Doplnil, že žalovaná posoudila věc po právní stránce nesprávně, neboť v napadeném rozhodnutí s odkazem na citovaná ustanovení zákona o důchodovém pojištění uvedla, že stěžovateli nevznikl nárok na starobní důchod v 55 letech věku. Namítal proto nesprávnost

osobního listu důchodového pojištění a navrhoval, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno a věc byla vrácena žalované k dalšímu řízení.

Krajský soud v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 5. 10. 2005, č. j. 2 Cad 160/2004 – 76, žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění s odkazem na zákonnou úpravu a skutečnosti zjištěné ze správního spisu zejména uvedl, že stěžovatel sice splňuje předpoklad věku, neboť dosáhl požadovaného věku 55 let, ovšem nesplňuje druhý předpoklad, a to že odpracoval dobu 10 let v hornictví na pozici zařazené do preferované I.AA kategorie, jak o ní hovoří zákon. K tomuto soud uvedl, že z podkladů zaměstnavatele (ve spisu je více evidenčních listů, přičemž ze zprávy s.p. D., zaměstnavatele stěžovatele, vyplývá, že neshoda evidenčních listů původních a dodatečně přepracovaných byla posouzena závodní komisí pro zařazování zaměstnanců do pracovních kategorií, a komise dospěla k závěru, že zůstává v platnosti evidenční list datovaný dnem 20. 7. 1987 a náhrada tiskopisu č. 126 ze dne 20. 7. 1987) totiž vyplývá, že v označené I.AA kategorii je vykazováno toliko 2491 kalendářních dnů. Tento závěr podle soudu potvrdil i vyslechnutý svědek, pan N. Ze zprávy zaměstnavatele stěžovatele dle soudu rovněž vyplývá, že sporné doby, tedy doby, které nešlo jednoznačně podřadit pod označenou kategorii, byly navíc hodnoceny jako odpracované v I.AA pracovní kategorii, tedy ve prospěch stěžovatele, avšak ani přesto nebylo dosaženo potřebné doby zaměstnání v označené kategorii. Soud dále uvedl, že na návrh stěžovatele vyslechl i jeho bývalé spolupracovníky, avšak ze svědeckých výpovědí bylo zjištěno, že stěžovatel býval uvolněn po čas směny a věnoval se odborové činnosti. Svědci navíc vypovídali obecně, neboť s ohledem na značný časový odstup nebylo v jejich schopnostech konkrétněji se vyjádřit k pracovní náplni stěžovatele. Soud uvedl, že z uvedených svědeckých výpovědí nebylo možné vycházet a dovodit jiný, než shora uvedený závěr o nesplnění druhé zákonné podmínky. Závěrem soud uvedl, že žalovaná opomněla započítat 607 dní v I.AA pracovní kategorii, avšak tato okolnost podle soudu neměla vliv na změnu napadeného rozhodnutí, neb stěžovatel i přesto nepracoval 10 let v označené I.AA kategorii. Soud proto uzavřel, že stěžovatel nesplňuje podmínku doby zaměstnání ve vybraných zaměstnáních v hornictví v uranových dolech a žalobu jako nedůvodnou dle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) zamítl.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel kasační stížnost, kterou opírá o důvody vymezené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., a dovozuje, že došlo k nesprávnému právnímu posouzení nároku na starobní důchod soudem, vadě řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž žalovaná vycházela, neměla oporu ve spisech, a to z důvodu nesprávného uvedení počtu dní, které měl odpracovat v preferované kategorii I. AA, jakož i z důvodu, že některé listiny byly vyhotoveny v rozporu s právními předpisy, což vše má za následek i nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí.

Uvedené námitky konkretizoval ve vztahu k souzené věci tak, že soud měl přihlídnout k ustanovení § 74 zákona o důchodovém pojištění, který stanoví, že nároky na snížení věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod podle předpisů platných před 1. lednem 1996, po odpracování stanovené doby zaměstnání v I. kategorii nebo v I. (II.) kategorií funkcí zůstávají zachovány do 31. prosince 2018 a snížená věková hranice pro vznik nároku na starobní důchod se přitom považuje pro účely označeného zákona za důchodový věk. Žalovaná podle stěžovatele aplikovala označené ustanovení (§ 74) nesprávně, neb do listu nezahrnula všechny odpracované doby.

Stěžovatel uvedl, že je prokázáno, že do zaměstnání v uranových dolech nastoupil dne 10. 1. 1973 a nepřetržitě až do dne 31. 12. 1975 pracoval na pozici lamač a byl tedy zařazen do tehdy platné tzv. I. pracovní kategorie, za což mu mělo být započteno (za rok 1973)

356 dnů, (za rok 1974) 365 dnů a (za rok 1975) 365 dnů. K tomuto doplnil, že dne 1. ledna 1976 nabyl účinnosti zákon č. 121/1975 Sb., o sociálním zabezpečení, který zachoval nároky zaměstnanců z preferovaných důchodových kategorií dle dřívějších předpisů a převzal pro účely důchodového zabezpečení dosavadní definici I. pracovní kategorie. Dále doplnil, že od 1. 2. 1976 do 30. 9. 1981 vykonával profesi „operátor“, tedy opět práci zařazenou do I. pracovní kategorie. Od 1. 10. 1981 do 28. 2. 1983 byl pak opět zaměstnán jako lamač. Od 1. 3. 1983 do 30. 6. 1986 byl zařazen na pozici „důlní tesař“, která byla zařazena opět do I. pracovní kategorie. V období od 1. 7. 1986 do 31. 12. 1986 vykonával opět původní profesi „lamač“. Z uvedených dob dovozoval, že v preferované I. pracovní kategorii zakládající nárok na starobní důchod v 55 letech věku mu mělo být započteno (v roce) 1976 366 dnů, (v roce 1977) 365 dnů, (v roce 1978) 365 dnů, (v roce 1979) 365 dnů, (v roce 1980) 366 dnů a (v roce 1981) 365 dnů. Uvedl, že v letech 1982 až 1986 studoval na Ústřední škole Revolučního odborového hnutí v Praze, z toho v roce 1982 45 dnů, v roce 1983 61 dnů, v roce 1984 44 dnů, v roce 1985 76 dnů a v roce 1986 198 dnů, které je třeba od uvedených dob odečíst. Dále poznamenal, že s účinností od 1. 7. 1982 došlo na základě zákona č. 73/1982 Sb. k rozdělení dosavadní I. pracovní kategorie na tzv. I.AA pracovní kategorii, do které se pro účely důchodového zabezpečení zařazují zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech a na tzv. kategorii I.A, do které se zařazují ostatní zaměstnání v hornictví vykonávaná pod zemí v hlubinných dolech, přičemž nárok na starobní důchod v 55 letech věku vzniká pracujícím, kteří byli zaměstnáni nejméně 10 roků v uranových dolech právě jen v zaměstnání zařazeném v I.AA pracovní kategorii. Všechny výše již popsané profese (lamač, operátor a důlní tesař) přitom náleží do kategorie I.AA. Souhrnně proto dovozoval, že v preferované pracovní kategorii zakládající nárok na starobní důchod v 55 letech věku mu mělo být započteno na základě výše uvedeného celkem 4.680 dnů, tj. 12 roků a 295 dnů a splňuje tak nárok na starobní důchod v 55 letech věku.

S odkazem na výše uvedené vyslovil nesouhlas se závěrem žalované o možnosti započíst pouze 5 roků a 59 dní, resp. o tom, že důchodové nároky byly posouzeny závodní komisí pro zařazování zaměstnanců do pracovních kategorií se závěrem, že počet pracovních dnů, které z titulu svého jmenování do funkce předsedy ROH jmenovaný odpracoval v podzemí, odpovídá výkonu uvolněného funkcionáře a proto tedy nelze tuto dobu funkce podle platných předpisů vykázat v I.AA kategorii. Dovodil, že žalovaná měla před vydáním napadeného rozhodnutí řádně posoudit všechny okolnosti případu a vzhledem k výše uvedenému měla důvodně pochybovat o správnosti údajů poskytnutých jí zaměstnavatelem.

Dále uvedl, že v letech 1976 až 1986 vykonával mimo svá výše popsaná zaměstnání i funkci předsedy závodního výboru Revolučního odborového hnutí. Doplnil, že žádný předpis nestanoví, že by pracovníkům, kteří vedle svého zaměstnání vykonávali funkci předsedy závodního výboru Revolučního odborového hnutí, mělo být jejich zaměstnání v podzemí uranových dolů vykazováno v jiné pracovní kategorii než těm zaměstnancům, kteří funkci v ROH nevykonávali; stejně tak žádný předpis nerozlišuje funkcionáře ROH na uvolněné, neuvolněné nebo částečně uvolněné. Bývalý zaměstnavatel stěžovatele ve zprávě z 1. 10. 2004, tak i žalovaná podle stěžovatele ve svém vyjádření doručeném soudu dne 10. 1. 2005, se přitom odvolávají na blíže neurčené platné předpisy, pro které nelze stěžovateli přiznat potřebnou dobu odpracovanou v podzemí v preferované důchodové kategorii z důvodu jeho funkce v ROH.

Uvedl, že existuje „Metodický návod federálního ministerstva práce a sociálních věcí, č. j. F 411-6285-4104-150383, k prokazování, zařazování a vykazování doby zaměstnání I. pracovní kategorie v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech“, podle kterého se doby výkonu funkce neuvolněného člena orgánu KSČ, ROH a SSM

vykazují jako zaměstnání v I.AA pracovní kategorii bez zvláštních podmínek, zatímco u částečně či zcela uvolněných funkcionářů společenské či politické organizace do doby výkonu zaměstnání v I.AA kategorii doby výkonu funkce vykázat nelze. Má za to, že žalovaná, ačkoliv to neuvedla, zřejmě postupovala podle tohoto metodického návodu a pak postupovala v rozporu se zákonem. Namítl, že soud v této souvislosti opomněl, že § 172 odst. 1 písm. f) zákona č. 121/1975 Sb. pověřil tehdejší federální ministerstvo práce a sociálních věcí, aby v dohodě se zúčastněnými ústředními orgány a Ústřední radou odborů stanovilo podrobnosti k provedení zákona č. 121/1975 Sb. s tím, že může stanovit ve prospěch pracujících odchylky od jednotlivých ustanovení zákona. Dodal, že předpisem nižší právní síly nelze omezit práva daná občanům zákonem, a je toho názoru, že užití daného metodického pokynu na daný případ bylo v jeho neprospěch. Dále uvedl, že soudem vyslechnutý svědek, Ing. N., potvrdil, že nároky žalobce na starobní důchod vzniklé za účinnosti dřívějších předpisů byly následně zpětně přehodnoceny v neprospěch žalobce. Toto přehodnocování je podle jeho v rozporu se zásadou, že stát garantuje zaměstnancům důchodové nároky vzniklé v době účinnosti dřívějších předpisů, jak je v současné době vyjádřeno v § 74 zákona o důchodovém pojištění. Stěžovatel rovněž uvedl, že svědkové P. D. a J. F. nezávisle potvrzují, že nebyl uvolněný funkcionář a schůze ROH se konaly až po pracovní době, a pokud bylo třeba řešit odborářské úkoly v pracovní době, pak to bylo vždy tehdy, kdy se jednalo o neodkladné záležitosti jako např. účast na vyšetřování pracovních úrazů nebo provozní záležitosti zaměstnavatele.

S odkazem na výše uvedené navrhoval, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil Krajskému soudu v Českých Budějovicích k dalšímu řízení.

Žalovaná ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že se ztotožňuje s napadeným rozsudkem, a je toho názoru, že v řízení bylo dostatečně přešetřeno zaměstnání v preferované pracovní kategorii; potvrzení zaměstnavatele považuje za věrohodné. Navrhovala, aby kasační stížnost stěžovatele byla zamítnuta jako nedůvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas a jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. Stěžovatel je zastoupen advokátem.

Napadené rozhodnutí krajského soudu Nejvyšší správní soud přezkoumával v mezích důvodů vymezených stížnostními body (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Stěžovatel kasační stížnost podal z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) „s. ř. s.“ lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Podle § 103 odst. 1 písm. b) lze kasační stížnost podat z důvodu vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost. Podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů

rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Ustanovení § 29 zákona o důchodovém pojištění uvádí, že *pojištěnec má nárok na starobní důchod, jestliže získal dobu pojištění nejméně a) 25 let a dosáhl aspoň věku potřebného pro vznik nároku na starobní důchod (dále jen "důchodový věk"), nebo b) 15 let a dosáhl aspoň 65 let věku, pokud nesplnil podmínky podle písmene a). má pojištěnec nárok na starobní důchod, jestliže získal dobu pojištění nejméně 25 let a dosáhl aspoň věku potřebného pro vznik nároku na starobní důchod.*

Ustanovení § 74 citovaného zákona stanoví, že *nároky na snížení věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod podle předpisů platných před 1. lednem 1996 po odpracování stanovené doby zaměstnání v I. pracovní kategorii nebo v I. (II.) kategorii funkcí zůstávají zachovány do 31. prosince 2018. Snížená věková hranice pro vznik nároku na starobní důchod se přitom považuje pro účely tohoto zákona za důchodový věk.*

Ustanovení § 21 odst. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Sb., uvádělo, že *Občan má nárok na starobní důchod, jestliže byl zaměstnán nejméně 25 roků a dosáhl věku aspoň 55 let, byl-li zaměstnán nejméně 15 roků v zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech, nebo nejméně 10 roků v takovém zaměstnání v uranových dolech.*

Z výše uvedeného tak vyplývá, že stěžovatel musel pro přiznání starobního důchodu vedle splnění první podmínky, dosažení věku 55 let, splnit i podmínku druhou, tedy odpracovat 10 let v hornictví na pozici zařazené do I. AA preferované pracovní kategorie.

Z obsahu spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel požádal dne 13. 5. 2004 o starobní důchod, a to od 9. 8. 2004. Žalovaná při zjišťování skutkového stavu shledala, že v její evidenci je založeno několik evidenčních listů a jiných dokumentů týkajících se důchodového pojištění ve vztahu k zařazení stěžovatele do I.AA pracovní kategorie (evidenční list důchodového zabezpečení ze dne 20. 7. 1987 a evidenční list nahrazující přílohu č. 126, ze kterých vyplývá, že stěžovatel v období od 10. 1. 1973 do 31. 12. 1986 pracoval 1 884 dní v I.AA pracovní kategorii, 248 dní zaměstnání v I. pracovní kategorii a 50 dní zaměstnání ve II. pracovní kategorii; další evidenční list důchodového zabezpečení za shora uvedené období uváděl 2 182 dní zaměstnání v I.AA pracovní kategorii), a požádala proto předmětného zaměstnavatele (s.p. D.) o přešetření počtu dnů zaměstnání v označených kategoriích.

Zaměstnavatel ve zprávě ze dne 1. 10. 2004 uvedl, že počet pracovních dnů, které z titulu jmenování do funkce předsedy ROH odpracoval stěžovatel v podzemí, odpovídá výkonu uvolněného funkcionáře a nelze proto tuto dobu vykázat v IAA pracovní kategorii a potvrdil tak, že zůstávají v platnosti evidenční listy původní, datované dnem 20. 7. 1987.

S odkazem na výše uvedené vydala žalovaná napadené rozhodnutí ze dne 19. 10. 2004, č. 490 809 173, jímž byla zamítnuta žádost o starobní důchod, a to z důvodu nesplnění podmínek ustanovení § 29 a § 74 zákona o důchodovém pojištění, když z potřebné doby 10 let pojištění získal stěžovatel v rozhodném období toliko 5 roků a 59 dní pojištění.

Ze soudního spisu dále vyplývá, že na 28. 2. 2005 nařídil Krajský soud v Českých Budějovicích jednání, na kterém právní zástupce stěžovatele mj. vznesl požadavek na výslech svědků, pana P. D. a J. F. Dne 23. 3. 2005 byli proto při jednání soudu vyslechnuti oba svědci.

Svědék P. D., který pracoval od roku 1974 do roku 1979 se stěžovatelem, vypověděl, že stěžovatel vykonával práci lamače či operátora a v mimopracovní době se věnoval práci odborové s tím, že býval z podzemí uvolněn i po část pracovní směny. Doplnil, že činnost odborů v označené době byla rozsáhlá, odborová organizace zajišťovala plnění státního plánu, a proto vždy musela být ve spojení s vedením. Druhý svědek, J. F., který byl nadřízeným stěžovatele, uvedl, že stěžovatel musel být vždy po celou dobu směny v podzemí a v době, kdy vykonával práci lamače, musel vykonávat veškerou odborovou činnost mimo pracovní dobu. Dále uvedl, že v době, kdy stěžovatel pracoval jako operátor, bylo z organizačních důvodů možné, aby nastupoval na směnu i později.

Soud následně vyžádal od zaměstnavatele stěžovatele informace týkající se vykonávané funkce a počtu odpracovaných směn. Zaměstnavatel ve zprávě (ze dne 27. 4. 2005) sdělil, že počet evidovaných směn odpovídal tomu, že stěžovatel byl částečně uvolněným funkcionářem. To je potvrzeno i dopisem předsedy ROH, který zaměstnavatel přiložil, a ze kterého vyplývá, že v říjnu 1976 byl stěžovatel zvolen do funkce předsedy ZV ROH a vzhledem k tomu, že počet členů ZO ROH nedosahoval požadované výše, nebyl pro výkon funkce plně uvolněn. Funkci předsedy vykonával 10 let. Ze zprávy dále vyplývá, že stěžovatel byl částečně uvolněn pro výkon uvedené funkce, proto podle platných předpisů nelze hodnotit činnost funkce uvolněného nebo částečně uvolněného jako zaměstnání se stálým pracovištěm v podzemí, ale lze ji vykázat jen jako doby ostatních zaměstnání v hornictví vykonávané v podzemí v hlubinných dolech (kategorie I.A), a proto věc byla předložena k posouzení podnikové komisi. Ta porovnála evidenční listy z data 27. 11. 1987 a evidenční listy důchodového zabezpečení z data 23. 8. 1989 a došla k závěru ponechat v platnosti evidenční listy vystavené dříve.

Označená zpráva (ze dne 27. 4. 2005) byla zaměstnavatelem dále doplněna dne 6. 9. 2005 o skutečnost, že evidence kalendářních dnů je vyznačena na evidenčních listech vystavených dne 20. 7. 1987, které bývalý zaměstnavatel stěžovatele považuje za platné s dodatkem, že evidenční listy byly stěžovatelem průběžně podepisovány bez připomínek.

Při jednání soudu dne 26. 9. 2005 byl jako svědek vyslechnut i K. N., který pracoval jako pracovník archivní služby u označeného zaměstnavatele a jeho pracovní náplní bylo dle archivních záznamů podávat zprávy na žádost žalované o době výkonu zaměstnání zaměstnanců. Svědek vypověděl, že za situace, kdy stěžovatel pracoval jako předseda ZV ROH, byl ve výkonu funkce uvolněného funkcionáře a nemůže být tedy zařazován v I.AA pracovní kategorii, ale pouze do I.A kategorie. Přepočít pracovního zařazení u stěžovatele byl proveden v roce 1982, kdy u stěžovatele od roku 1973 došlo k přehodnocení jeho pracovního zařazení. Svědek odkázal na přílohu č. 126 o době výkonu preferovaného zaměstnání a doplnil, že z absenčních karet je patrné, že stěžovatel nemohl pracovat trvale v podzemí, ale vykonával funkci uvolněného funkcionáře ZV ROH. Stejně tak z výpovědi svědka vyplynulo, že stěžovatel v roce 1989 požádal o provedení opravy v evidenčním listě; od roku 1994 rozhoduje o pracovním zařazení pracovníka vždy komise pro zařazování pracovníků do pracovních kategorií, která shledala dva rozporné evidenční listy. Komise přitom jednoznačně rozhodla, že původní evidenční list (ze dne 20. 7. 1987) je správný.

Výše uvedené nasvědčuje tomu, že krajský soud vynaložil značné úsilí ke zjištění, zda stěžovatel splnil podmínku potřebné doby zaměstnání v I. AA kategorii, či nikoliv. Nutno však současně poukázat na to, že důkazní řízení se neubíralo správným směrem.

Problematiku zařazování zaměstnání do I. a II. preferované pracovní kategorie upravuje nařízení vlády 117/1988 Sb. o zařazování zaměstnání do I. a II. pracovní kategorie

pro účely důchodového zabezpečení. Uvedeným nařízením vlády se však krajský soud neřídil a věc podle něj neposuzoval (alespoň jak to vyplývá z odůvodnění napadeného rozsudku).

Podle § 4 odst. 2 nařízení vlády 117/1988 Sb. členu závodního výboru základní organizace Revolučního odborového hnutí, členu odborové rady na stavbě a funkcionáři základní organizace Komunistické strany Československa nebo Socialistického svazu mládeže, který byl uvolněn pro výkon této funkce na závodě, ze zaměstnání I. II. pracovní kategorie, započítává doba výkonu funkce jako doba zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie.

Podle § 4 odst. 3 téhož nařízení, doby výkonu funkcí uvedených v odstavcích 1 a 2 se nezapočítávají jako doba zaměstnání I. pracovní kategorie v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech; občanům, kteří vykonávali toto zaměstnání před výkonem funkce, se započítává při splnění podmínek stanovených v odstavcích 1 a 2 doba výkonu funkce jako doba výkonu ostatních zaměstnání v hornictví, vykonávaných pod zemí v hlubinných dolech.

Podle § 6 odst. 1 citovaného nařízení jako doba zaměstnání I. pracovní kategorie v hornictví, se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech, se započítávají, jestliže jsou obklopeny touto dobou, doby uvedené v § 5 odst. 1 písm. a) až f) a doby těchto překážek v práci na straně pracovníka z důvodu obecného zájmu:

- a) výkonu funkce neuvolněného poslance Federálního shromáždění, České národní rady, Slovenské národní rady a Národního výboru,
- b) výkonu funkce soudce z lidu a člena výboru lidové kontroly,
- c) výkonu funkce neuvolněného člena orgánu Komunistické strany Československa, Revolučního odborového hnutí a Socialistického svazu mládeže, (a další v tomto ustanovení uvedené překážky v práci).

Podle § 2 vyhlášky č. 172/1973 Sb., o uvolňování pracovníků ze zaměstnání k výkonu funkce v Revolučním odborovém hnutí, vedení organizace poskytne pracovníku pracovní volno k výkonu funkce v Revolučním odborovém hnutí:

- a) krátkodobě, případ od případu, na dobu nezbytně nutnou na základě usnesení závodního výboru základní organizace nebo výboru místní organizace ROH, popřípadě rozhodnutí závodního důvěrníka základní organizace (dále jen „závodní výbor“), nebo na základě rozhodnutí či podnětu vyššího odborového orgánu;
- b) dlouhodobě, na celou pracovní dobu nebo na její část, na předem stanovené pracovní dny v týdnu, popřípadě na jejich část, a to na dobu celého funkčního období nebo na jeho část, na základě usnesení členské schůze nebo konference základní organizace.

Podle § 2 odst. 2 téže vyhlášky vyžaduje-li to rozsah činnosti základní organizace, poskytne vedení organizace pracovní volno pracovníkům pro výkon administrativní a technické činnosti krátkodobě nebo dlouhodobě na část pracovní doby nebo na celou pracovní dobu podle usnesení členské schůze nebo konference základní organizace. Podle § 2 odst. 3 téže vyhlášky všichni uvolnění funkcionáři i ostatní pracovníci zůstávají v pracovním poměru k organizaci.

Podle § 3 odst. 2 písm. a) téže vyhlášky funkcionáři základních organizací mohou být dlouhodobě uvolněni na celou pracovní dobu, pokud mají potřebné odborářsko politické znalosti a zkušenosti i morální vlastnosti a jsou oddáni věci socialismu, za těchto podmínek: v základních organizacích, kde je nejméně 600 členů Revolučního odborového hnutí, může být uvolněn jeden funkcionář.

Podle § 4 odst. 1 téže vyhlášky v základních organizacích s počtem od 400 členů může být funkcionář dlouhodobě uvolněn na část pracovní doby za podmínek uvedených v § 2 odst. 1 písm. b) a § 3 odst. 1 a 2. V tomto ustanovení jsou pak uvedeny další podmínky.

Z výše uvedeného plyne, že pro posouzení dané věci bylo podstatné, zda byl stěžovatel pro výkon funkce předsedy ZV ROH uvolněn či nikoliv. Pokud by totiž bylo zjištěno, že byl do této funkce uvolněn, nemuselo by být v dané věci prováděno další dokazování, neboť sporná doba by mohla být posouzena jen jako doba zaměstnání I. A kategorie, nikoliv jako doba zaměstnání I. AA pracovní kategorie. Skutečnost, zda byl stěžovatel uvolněn a v jakém rozsahu, nebyla dosud náležitě zjišťována. Stěžovatel tvrdí, že nebyl pro výkon funkce uvolněn, neboť odborová organizace měla pouze 400 členů. Tvzení stěžovatele pak potvrdili i svědci P. D. a J. F. Podle xerokopie zprávy ZV ROH bez data (založené na č. l. 28 spisu), nebyl stěžovatel pro výkon funkce uvolněn. Funkci předsedy ZV ROH vykonává od roku 1976, a od listopadu 1981 byl pro výkon funkce „částečně uvolněn“. Vyhláška č. 172/1973 Sb. pojem částečné uvolnění nezná.

V dalším řízení bude tedy třeba se zaměřit na prokazování skutečnosti, zda byl stěžovatel pro výkon funkce předsedy ZV ROH uvolněn, či nikoliv. Podle výsledku dokazování (pokud by bylo prokázáno, že stěžovatel nebyl pro výkon funkce uvolněn), by se pak měla k věci znovu vyjádřit i zaměstnavatelská organizace, která sice pro své úvahy dosud vycházela z toho, že stěžovatel byl pro výkon funkce uvolněn, avšak tomuto závěru dosud provedené dokazování nenasvědčuje.

Se zřetelem k tomu, že v dosavadním řízení nebyla najisto postavena zásadní skutečnost, ovlivňující průběh dalšího dokazování, tedy skutečnost, zda stěžovatel byl či nebyl pro výkon funkce uvolněn, nezbylo, než napadený rozsudek zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

V dalším řízení je krajský soud vázán shora uvedeným právním názorem (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

V novém rozhodnutí rozhodne krajský soud i o náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti (§ 110 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. června 2007

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu